

Tid til haven

Havetips uge 15

Af: Marianne Bachmann Andersen

Forår til tiden

Billede: Rosenbeskæring.jpg

Påskeliljer til påske synes måske helt naturligt, men faktisk er det slet ikke almindeligt, at påsken falder på samme tid som påskeliljerne blomstrer. Vejræssigt passer kalenderen til årstiden med kølige nætter og pæne, men moderate temperaturer om dagen. Mange har nået at nyde en lun krog til frokosten eller eftermiddagskaffen i løbet af de mange fridage, og det har fået os til igen at sætte fokus på haven. Personligt beskærer jeg ALDRIG mine roser før forsytiabusken blomstrer, og det gør den næsten nu. Derfor er det tid til at beskære, men hvordan er det nu med de roser? Hvilke skal klippes hårdt tilbage, og hvilke skal kun lige studsnes? Gør det noget at skære de fine nye skud væk? Og hvad med gødningstilførsel? Rækken af tvivlsspørgsmål er lang, så her får du lige et par hurtige svar, så du nemt kan komme i gang.

1. Fælles for alle roser gælder, at døde og sygdomsramte (plettede) grene skal skæres helt væk fra busken
2. Beskadigede og knækkede grene beskæres tilbage til friskt ved
3. Grene, der vokser på tværs/indad fjernes
4. Eventuelle vildskud klippes af så tæt på roden, som det er muligt

Bunddækkende roser

Let studsning, men altid ned til friskt ved. Ældre beplantninger forynges ved at udtynde nogle af de ældste og tykkeste grene.

Bedroser

Storblomstrede rosensorter klippes tilbage til 10-20 cm over jordens overflade.

Buketroser klippes tilbage til 25-30 cm over jordens overflade.

Buskroser, historiske roser, antikke roser

Sidste års lange skud, der kommer helt fra bunden, halveres i længden

Gamle skud afkortes til ønsket længde

Sideskud afkortes, så der er 3 – 5 øjne tilbage

Klatre- og slyngroser

Disse rosentyper blomstrer flittigst, hvis skuddene bindes ud til siderne.

Klip sideskuddene, der sidder på hovedskuddet tilbage, så der sidder 2 – 3 knopper tilbage.

Er der tale om gamle eksemplarer, kan man med fordel forynge rosen ved at fjerne enkelte af de gamle og tykke stammer fra basis af planten.

Roser på stamme

Rosensorter, der har små blomster skæres tilbage til en grenlængde på 15–20 cm.

Rosensorter med store blomsterhoveder skæres tilbage til ca. 10 cm grenlængde.

Gødning

Slut altid af med at give gødning til roserne når beskæringen er færdig. I dit lokale havecenter har de rosegødninger, hvor især kvælstofindholdet er højt og tilpasset rosernes behov.

Gødningsfrustration

Billede: Gødning.jpg

Havesæsonen er skudt i gang og det er tid til at gøde. Græsplænen skal gødes, frugtbuskene, roserne, surbundsbedet og alle øvrige blomsterbede skal have så gode betingelser, som muligt. Med oprejst pande går turen til det lokale havecenter og afdelingen med gødningsprodukter. Den er stor! For der findes snart sagt en gødning til hver plantegruppe haven har. Godt at der findes en veloplyst gartner sådan et sted, for hvad er forskellen på de forskellige posers indhold, og hvor får man mest valuta for pengene? De store sække vendes for at læse på deklARATIONEN, men hvad er det egentlig vi skal interessere os for, og hvad er det rette valg? Nogle af de mest almindelige spørgsmål finder du svar på her:

Hvad er forskellen på organisk og uorganiske gødninger?

Organiske gødninger er naturgødninger og sammensat af dyregødning, bemel eller andre naturmaterialer, der indeholder gødning.

Uorganiske gødninger er fabriksfremstillede gødninger, der typisk deklarerer med et indhold af hhv. N(kvælstof)P(fosfor) og K(kalium).

Hvad skal der være i gødningen?

Den største gødningskilde er kvælstof – Nitrogen. Når der på en poses deklARATION står, at der er 12% N, betyder det, at der i hele posens indhold er 12% N. Jo højere N-indholdet er, jo mere kvælstof får du for pengene. Der er en øvre grænse for, hvor meget N-indholdet må være, for gødninger med højt N-indhold kan bruges til at fremstille bomber! Du vil derfor ikke kunne finde gødninger over 23% N.

Hvor længe holder gødningen?

De organiske gødninger frigiver gødning over en længere periode. Naturens evne til at oplagre kvælstof er unik, men nedbrydningen til brugbart kvælstof tager ofte lidt længere tid. Det er oplagt at anvende organiske gødninger til sandede jorde, hvor udvaskningen er relativt høj. De uorganiske NPK-gødninger virker næsten med det samme. Gøder du græsset lige inden en regnbyge, vil alle de hvide gødningsperler hurtigt være opløst og gødningsstofferne frigivet til direkte brug af græssets eller planternes rødder. Anvender du uorganiske gødninger, skal du ofte gøde mere end én gang.

Hvor meget skal man give?

Da der er stor forskel på, hvilke sammensætning gødningsprodukterne har, skal du holde øje med, hvor stort et areal du kan dække med posens indhold. Hvis kvælstofindholdet er lavt – måske kun 6%, skal der jo dobbelt så meget gødning til, i forhold til, hvis kvælstofindholdet er 12%.

Ændrer du gødningspraksis – eks. skifter fra at bruge NPK gødninger til naturgødninger, vil man opleve at planterne måske ikke vokser så hurtigt, men over tid skulle det gerne give det samme resultat. Husk igen at dosere, så kvælstofmængden ca. er den samme.

Hvorfor så mange forskellige gødninger?

Det er oplagt at sammensætte gødninger, så de passer bedre til vores planter. Roser er sultne og kræver store mængder af kvælstof. Surbundsplanter vokser ved lav surhedsgrad, og for at fastholde surhedsgraden, skal man anvende en gødning, der er tilpasset forholdene. Andre nyttige specifikke gødninger til citrusplanter, bladstedsegrønne planter og tomaterne i drivhuset er et tilbud, hvor gødningen er forfinet til den kultur man dyrker – almindelig gødning vil i de fleste tilfælde være tilstrækkelige.

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

- # Jordens temperatur er stadig meget lav, men gør klar til at lægge kartofler og sætte løg
- # Stik mælkebøtter og fjern andet rodgrødt inden du fræser din køkkenhave – rodstumperne opformeres lynhurtigt
- # Høst de spæde skud af skvalderkål og bag brød med dem eller bland dem i salaten
- # Ramslæg er langt fremme. Husk at bruge løs, for når de er afblomstrede visner hele toppen ned
- # De første krydderurter smager himmelsk. Både purløg og løvstikke er fantastiske til en kryddret pesto med mandler eller cashewnødder
- # De allerførste kodrivere – Primula er sprunget ud og melder om, at det er sikkert og vist – foråret er kommet
- # Anemonerne i skovbunden er sprunget ud, så husk at nyde en lang tur i skoven de næste 2-3 uger – måske når bøgen også at springe ud?
- # Beskæring af frugttræer kan du stadig nå – sæt de afklippede grene til drivning, så får du æbleblomster i stuen
- # Vinranken på friland skal beskæres inden "safterne" stiger for meget
- # Blåregns lange tynde skud skal skæres tilbage – det giver flere blomster og færre skud med blade